

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

LIII. Rugsėjis — September 25, 1968 Nr. 98

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MASKVA IR TAUTOS

NEPRIKLAUSOMYBĖ SLOVAKIJAI?

- 'ŽYDŲ KLAUSIMAS'.

Vytautas Meškauskas

"Visų šalių proletarai vienykitės" -- buvo bolševikų šūkis, tačiau išgalėję Maskvoje jie greitai suprato, kad žmonijos susiskirstymas į tautas, jiems irgi gali būti naudingas. Galima sakyti, kad jų visa užsienio politika rėmėsi tik priešingais interesais atskirų tautų, kurias jie stengėsi vieną prieš kitą kurstyti. Antarajam pasauliniam karui nustumus Maskvos įtakos sieną iki pat Elbės, Kremlius ir savo įtakos sferoje bandė išnaudoti tautinius nesupratimus. Pats paskutinis bandymas šioje srityje yra grasinimas duoti Slovakijai nepriklausomybę, kas vienu smūgiu 14.000.000 gyventojų Čekoslovakiją sumažintų į 9.000.000 Čekiją.

Likimo ironija norėjo, kad tai atsitiktų tuo metu, kai Čekoslovakijos priešakyje stovi slovakas Dubčekas. Nors dabar atrodo, kad toks suskaldymas, kuris sektų Hitlerio politiką prieš pat II Pas. karą, kada Reichas Čekiją pavertė savo protektoratu, o Slovakijai davė tariamą nepriklausomybę, kurią Maskva tuojau pripažino ir su ja užmezgė diplomatinis santykius, šiuo metu nėra visai aktualus, tačiau jis vis dar yra galimybių ribose. Kiekvienu atveju, sovietai slovakus traktuoja kaip atskirą tautą ir su jais okupacinė kariuomenė pastebimai švelniau elgiasi. Pavyzdžiui, sovietų daliniai tuč tuojau užėmė visas čekų laikraščių redakcijas, tuo tarpu jie visai nelietė slovakų redakcijų, išskyrus tik televizijos stotį. Mat jos programa gali būti stebima ir kaimyninėje Ukrainoje.

Slovakų tarpe, atrodo, Kremlius pagaliau rado ir reikalingą jiems 'kvislingą', kuris ko gero gali užimti Dubčeko

vietą ar ... Slovakiją išvesti į "nepriklausomybę" sovietinės respublikos formoje. Tai Gustav Husak, 55 metų teisininkas.

Iš pat jaunystės Husakas buvo už galimai didesnę tautinę savivaldą Slovakijai, tačiau tai jam nekludė, sulaukus vos 20 metų, stoti į slovakų kompartiją. Hitleriui pavertus Slovakiją savo satelitu, dauguma kompartijos narių buvo išgaudyta. Tokiu būdu Husakui, nors jis ir nebuvo buvęs Maskvoje, pasisekė patekti į slovakų kompartijos CK -- tai buvo 1943 m. (Tuo laiku jis buvo Slovakijos autovežimų transporto sąjungos reikalų vedėju). Po karo grįžus patikimiems pareigūnams iš Maskvos, Husakas buvo nustumtas į antraeiles pareigas, nors smarkiai pasidarbavo 1948 metais Čekoslovakiją "pertvarkant" pagal sovietų reikalavimus. 1950 m. jis buvo visam amžiui pasodintas į kalėjimą, kaip "buržuazinis nacionalistas". Tik po devynių metų jis buvo reabilituotas ir kurį laiką padirbęs siuvėju fabrike pagaliau gavo geresnę vietą Bratislavos Valskybės Teisės Institute.

Atėjus Dubčekui, Husako žvaigždė vėl pradėjo smarkiai kilti, tačiau priešingai Dubčekui, Husakas į ateitį žiūrėjo pesimistiškai. Jo nuomone, sovietai negalės leisti jokių reformų. Už tat, nors jis ir buvo išrinktas į kompartijos CK slaptaime partijos suvažiavime prasidėjus sovietų okupacijai, jis po to pareiškė, kad tas suvažiavimas buvo nelegalus. Jo vėlesnė kalba, kurioje jis pasmerkė "atsiradusią anarchiją" ir "laisvės išnaudojimą piktam", buvo ištisai

Maskvos Pravdos perspausdinta. Nors Slovakijos visišką atsiskyrimą nuo Čekoslovakijos jis dabar pavadino 'nesąmone', šiuo metu jis, Maskvos palaimintas, ruošia konfederacijos konstitucijos projektą, pagal kurį slovakai turės dar didesnę autonomiją negu iki šiol.

"... Rusijos premjeras Alexei Kosygin, -- pranešė šios savaitės US News & World Report -- tariamai daugiau nuosaikūs negu kiti valdančios grupės nariai, iš tikro pasirodė nemažiau žiaurus ir antišemitiskai puolė Čekoslovakijos (kompartijos) prezidento narių žydą! "Tas 'the hard truth about Kosygin' iš tikro turi tiesos. Norėdamas įgyti čekų ir slovakų liaudies simpatijų Kremlius iš tikro kaltę už paskutinius įvykius norėjo sumesti ant to krašto žydų. Ir Kosyginas pirmą kartą susitkęs su Čekoslovakijos komunistų vadais Ciernos miestelyje, CK nariu Franzisek Kriegel, pavadino 'Galicijos žydu'.

Kriegel iš tikro yra gimęs Galicijoje, tačiau ten Pilsudskio laikais nebuvo priimtas į medicinos fakultetą, nes buvo ne tik žydas, bet ir

(Nukelta į 2 psl.)

KAIP KOMUNISTAMS BUVO PAAUKOTA KINIJA

Dažnai pakalbame, galvojame ir ieškome atsakymo: kas privedė, kad komunizmui buvo paaukota tiek daug valstybių? Kodėl tiek daug kalbama prieš vienus diktatorius, o nė vieno blogo žodžio prieš komunistinę diktatūrą? Kodėl universitetuose yra tiek daug pačių kairiausių liberalų, prokomunistų ar net komunistų? Atsakymą randame knygoje "How the Far East Was Lost", parašytoje dr. Anthony Kubek.

Keli asmenys Amerikoje įsteigė institutą, kuris buvo pavadintas Institute of Pacific Relations ir buvo minimas, kaip tyrimų institutas su pažindinimui ir pažinimui Tolimųjų Rytų. To instituto, be eilės kitų, svarbiausieji vadovai ir darbuotojai buvo prof. Owen Lattimore iš Johns Hopkins universiteto ir prof. John K. Fairbanks iš Harvardo universiteto. Pradedant maždaug 1937 metais, kai japonai įsiveržė į Kiniją, tas institutas pradėjo leisti žurnalus "Pacific Affairs", "Far Eastern Survey" ir daugybę brošiūrų bei knygų.

Tos brošiūros ir knygos buvo pradėtos naudoti kaip mokslo veikalai universitetuose ir net aukštesnioje mokykloje. Knyga "Red Star Over Crisis", parašyta Edgar Snows ir "Unfinished Revolution in China", parašyta Lawrence K. Rosinger ir Israel Epstein buvo didieji vadovėliai ne tik mokykloms, bet ir diplomatams. Jos buvo perskaitytos valstybės sekretoriui Marshall, senatoriams: Vandenberg, Morse, Ives, net John Foster Dulles ir kitiems. Tose knygose, tuose žurnaluose ir visose to instituto leidžiamose brošiūrose buvo įrodinėjama, kad Mao Tse-Tungas yra tik žemės reformos šalininkas ir įvedė-

jas, kad jis kariavęs prieš japonus, kad jis esąs Kinijos gelbėtojas. Visa to instituto leidžiama spauda buvo nukreipta prieš tautinę Kiniją.

Tas institutas ne tik varė labai gerai ir planingai paruoštą komunistinę propagandą, bet surinktus pinigus už tą spaudą, naudojo kitiems panašioms prokomunistinėms reikálams. Pabėgęs rusų diplomatas Igor Bogolopev davė visas žinias, kuo tas institutas užsiiminėjo. Tas institutas iki 1951 metų išleido apie 200 tomų komunistinės propagandos veikalų. Pasaulinio karo metu Amerikos vyriausybė nupirko apie milijoną to instituto išleistų brošiūrų ir jomis aprūpino savo karijus, esančius Pacifiko fronte. Tik tarp 1944 ir 1946 metų tas institutas išleido milijonus egzempliorių tų komunistinių ar prokomunistinių leidinių.

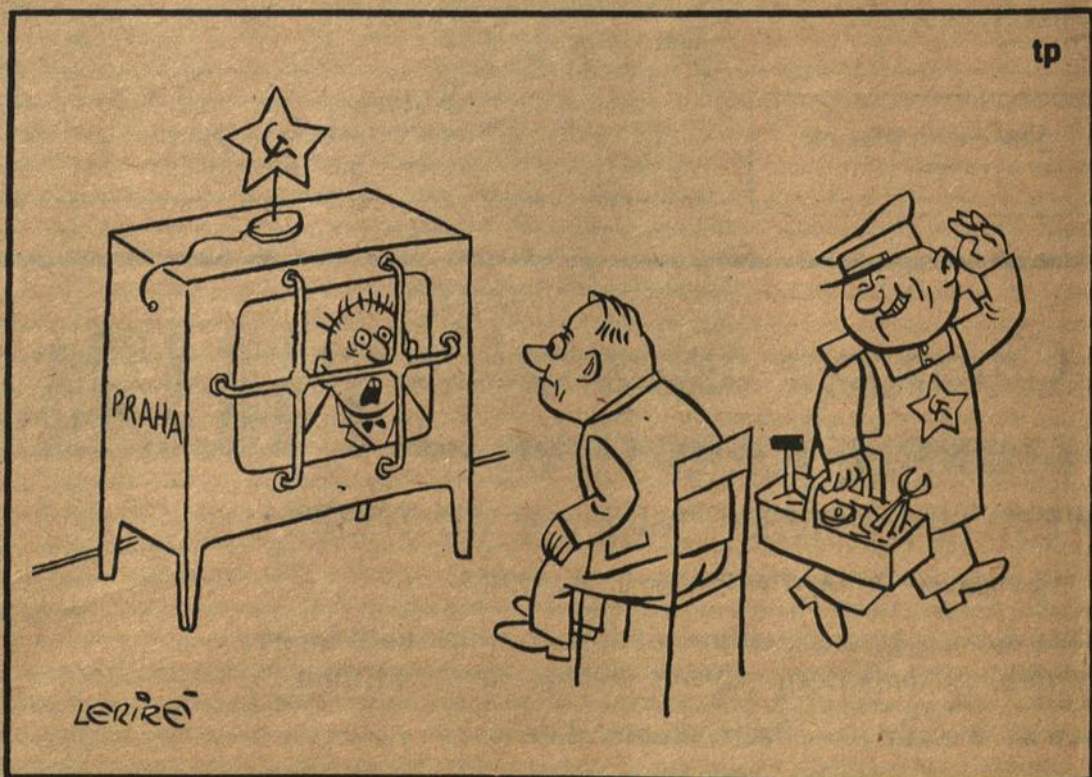
Per keliolika metų iki 1949 Lattimore, Fairbanks ir kiti užpylė Ameriką tokiomis brošiūromis, knygomis, straipsniais, girdami Mao ir kitus komunistus, o peikdami Čiang Kai-šeką ir

VIRŠUJE: Chicagos ramovėnai su garbės svečiu -- Lietuvos Diplomatinijos Šefu S. Lorzaičiu ir Ponla, prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo Jaunimo Centro sodelyje Chicagoje.
E. Vengiansko nuotrauka

kitus antikomunistus. Žinoma, jie nekalbėjo už komunizmą, o už naujas reformas ir visokias demokratines laisves, kurias tie žmonės skelbia. Vėliau šis institutas JAV prokuroro buvo įtrauktas į subversyvinę organizacijų sąrašą, bet jis savo darbą jau buvo atlikęs.

1949 m. sausio 30 d. Amerikos jaunas kongresmanas, vėliau buvęs Amerikos prezidentu, John F. Kennedy viešojo kalboje Salem, Mass. sakė: Mūsų santykiai su Kinija po II Pas. karo yra tragiški. Kas už tai yra atsakingas? Statomas klausimas, ar reikia remti Čiang Kai-šeką, ar jį išstumti iš Kinijos ir ją palikti komunistams. Amerikos vyriausybė sustabdžiusi paramą Čiang Kai-šekui, kol jis neišleis komunistų į vyriausybę. Tai esąs smūgis tautinei Kinijai ir parama komunizmui. Kad Amerika pasirinkusi raudonąją pusę, tai esąs Lattimores, Fairbank ir kitų panašių

(Nukelta į 2 psl.)

-- Dabar gali iš naujo žiūrėti televiziją!

Respublikonų kandidatas į viceprezidentus Agnew, rugsėjo 8 d. lankydamasis Clevelande buvo sutiktas įvairių tautybių atstovų. Nuotraukoje Agnew su Clevelando lietuviu, pasveikinusiu jį lietuvių vardu. Nuotraukoje iš kairės: Dalia Orantaitė, kandidatas į viceprezidentus Agnew ir Milda Jokubaitytė.

PIRMASIS RATAS (9) ALEKSANDRAS SOLŽENICINAS

PASIRUOŠK DAR DIDESNIAM VALYMU!

Abakumovas nebeprisiminė, kada Stalinas su juo taip maloniai kalbėjo. Jis nustojo bijoti ir protas iš naujo pradėjo dirbti, kaip normaliose sąlygose. Tad jis pasiryžo išdėstyti problemą, kurią jau seniai galvoje nešiojosi:

-- Mes suprantame, Josif Visarionovič! Mes suprantame, -- pakartojo jis kalbėdamas visos ministerijos vardu, -- klasių kova bus sustiprinta. Bet jūs, Josif Vi-

MASKVA IR TAUTOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

socialistas. Už tat jis iš važiavo studijuoti į Prahą, kur gavo medicinos daktaro titulą ir įstojo į kompartiją. Vėliau jis kariavo Ispanijoje ir iš ten pateko į komunistinę Kiniją. Po karo grįžęs į Čekoslovakiją Kriegelis iš karto buvo paskirtas Sveikatos viceministru, tačiau vėliau buvo nužemintas į Tatros fabriko gydytojus. Jis vėl iškilo prasidėjus "Prahos pavasariui". Prieš pat sovietų okupaciją jis buvo paskirtas tautinio fronto vadu, kuris apėmė visas kompartijos leistas organizacijas.

Kaip toks jis buvo pirmas sovietų suimtas ir išvežtas, tačiau Dubčekas ir Svoboda, grasinami visai nekalbėti su sovietais, šiaip taip išreikalavo jo grąžinimą, nors ir išmetė jį iš partijos.

Pagal sovietų versiją Kriegelis ir du jo tautiečiai: vicepremjeras ūkio reikalams Otto Šik ir rašytojų sąjungos pirmininkas prof. Gols-tuecker -- yra svarbiausi Čekoslovakijos tragedijos kaltininkai ir tarnavo ne čekų ir slovakių liaudžiai, bet tarptautiniam sionistų suokalbiui. Taip pat ir užsienio reikalų ministeris Hajek, kurio tikroji pavardė esanti Karpeles, esąs ne tik žydas, bet ir nacių agentas, nes išliko gyvas nacių kacete. Iš tikro Hajek - Karpeles yra visai kitas asmuo, nors irgi kompartijos narys.

"Žydų klausimas" yra aktualus ir Lenkijoje, kur jiems sumetama kaltė už pavasario studentų neramumus. Po jų vien Varšuvoje iš vadovaujančių vietų politiniame ir kultūriniame gyvenime buvo pašalinta 111 žydų kilmės asmenų. Ir dabar lenkų spaudoje pasirodė straipsnių apie "sionistų sąmokslą" Čekoslovakijoje.

Šitas visos kaltės žydams sumetimas padarė labai didelio įspūdžio Vakaruose esantiems sovietų simpatikams. Galima net teigti, kad sovietų prestižas niekuomet nebuvo taip žemas kaip dabar. Reikia tikėtis, kad taip pasiliks ilgesnį laiką.

sarionovič, turėtumėte žinoti iki kokio laipsnio mūsų rankos surištos, panaikinus mirties bausmę. Štai jau pustrečių metų kai mes daužome galvą į sieną. Nežinome, kaip atžymėti žmones, kuriuos nužudėme. Mes esame priversti redaguoti du skirtingus sprendimus. Pagaliau, mes negalime budelių algas ištraukti į bendrą sąsą kaitybą, tas labai apsunkina knygų vedimą. Mes nebeturime kuo koncentracijos stovyklose žmones gąsdinti. Kad jūs žinotumėte kaip mums reikalingas mirties bausmės grąžinimas. Grąžinkite mirties bausmę, Josif Visarionovič.

Abakumovas prašė iš visos širdies, uždėjęs ranką ant krūtinės.

Stalinas šypsodamasis pasuko ūsą.

-- Aš žinau. Aš apie tai jau galvojau.

Ar ne keista, Stalinas visad viską žinojo, apie viską galvodavo...

-- Vieną dieną, tai bus labai greitai, aš grąžinsiu mirties bausmę, -- pasakė jis užsimasčiuosiu balsu, žiūrėdamas tiesiai pirmyn, lyg inspektuodamas ateitį. -- Tai bus gera auklėjimo priemonė.

Jis pats, labiau negu kiti, gailėjosi, kad prieš porą metų, norėdamas prieš vakariečius pasirodyti demokratišku, panaikino bausmę. Jo ištikinimu, nei atleidimas iš tarnybos, nei bepročių ligoninė, nei tremtis, net ir kalėjimas nėra užtenkama bausmė tiems, kurie laikomi pavojingais. Mirtis yra vienintelė priemonė suvesti galutinai sąskaitas.

Jis negalvojo, kad gali būti kitokių priemonių. Ir staiga pasisukdamas į Abakumovą paklausė: -- Ar tu nebijai, kad gali būti pirmasis nudėtas?

Abakumovas pajuto žodžių kandumą, kaip žiemos šaltį. Stalinas tuo tarpu stebėjo savo ministrą, kaip tas sutiko juoką.

Nedrįsdamas nei pasikelti, nei likti sėdintis, Abakumovas pusiau pasikėlė.

~ Josif Visarionovič! Jei aš vertas to... Jei tai reikalinga.

Stalinas žvilgtelėjo į jį veriančiu žvilgsniu. Kaip tik tuo momentu jis iš naujo pagalvojo, ar ne atėjo momentas nusikratyti šituo tipu. Bet tas momentas ateis neišvengiamai ir Abakumovas bus nuverstas į bendrą griovį.

-- Teisingai, -- pasakė Stalinas šypsodamasis. -- Kai tu užsipeiknysi, mes tave nudėsime.

Stalinas pasiliko minutę mąstydamas, paskui vėl pradėjo šiltai kalbėti su savo ministru, kaip tas niekad dar negirdėjo:

-- Greit tu turėsi daug darbo, Abakumovai. Mes imsime tokio masto valymų, kaip 1937 me-

tais. Prieš didelį karą, reikalingas didelis valymas.

-- Bet Josif Visarionovič, -- pasakė Abakumovas, bandydamas prieštarauti, -- ar jūs manote, kad mes neužtenkamai žmonių areštuojuame?

-- Tu vadini tai areštais... Tu pamatysi! Ir kai kils karas, mes areštuosime žmones visur. Sustiprink savo organizaciją! Tarnautojus, algas, aš nieko tau neatsakysiu.

Paskui jis atleido ministrą ramiu balsu:

-- Tu gali eiti.

Abakumovas nežinojo ar jisėjo ar skrido, skubėdamas į biurą pasiimti iš Poskrebičevovo savo portfelį. Ne tik kad jis galės gyventi visą mėnesį ramiai, bet tarp jo ir Stalino nėra jokio šešėlio...

Aišku, buvo grasinimai nudėti. Bet tai juk buvo tik juokas.

Stalinas užsimastęs pasiliko vaikščioti po kambarį. Nepatenkinti žmonės? Visad yra nepatenkintų ir jų bus. Jis žinojo, kad žmonės greitai užmirs ir jį prisimins gerai. Tam jis turi išgyventi iki 90 metų amžiaus, paskutiniame dideliame kare sunaikinti vakariečius socialdemokratų ir visus kitus. Po to padidins gamybą ir išspręs ekonomines problemas. Tik jis vienas jautėsi žinąs kelią išvesti žmoniją į laimę. Ir po to? Bonapartas... Štai kur buvo didelis žmogus. Nebijodamas žakobiniečių lojimo jis pasiskelbė imperatoriumi.

Nieko blogo nėra imperatoriaus pavadinime. Tai reiškia tik "vadas", "sefas". Tai gražiai skambėtų: Planetos Imperatorius! Žemės Imperatorius! Tai nepriestartautų pasaulinio komunizmo idėjai.

Stalinas vaikščiojo po kambarį vis galvodamas. Paskui jis atras tokius medikamentus, kurie leis jam pasidaryti nemirtingu. Ne, to jis gal nepasieks laiku. Kaip jis galės apleisti žmoniją? Negi jis viską sugadins...

Jo kojos pradėjo skaudėti ir jam atrodė, kad greit nebegalės jomis naudotis. Kartais jos jam skaudėdavo iki liemens.

Ir pasaulio valdovas staiga pastebėjo ant savo stalo telefono aparatą.

Jis žinojo, kad norėjo kažko paklausti Abakumovo, bet negalėjo prisiminti. Tai ne Gomulkos areštas jam rūpėjo, o slapstasis telefono aparatas. Ar jam nesakė, kad surinko kvalifikuotus specialistus ir visi pilni entuziazmo pranešė kada išradimas bus baigtas. Kodėl gi nebaigtas? Abakumovas tas šuo, čia išsėdėjo visą valandą nė žodžiu neužsimindamas!

Štai kokie jie visi. Kiekvienas jų stengiasi apgauti savo šefą. Kaip jais galima pasitikėti?

Jo galva pradėjo skaudėti ir jis apžvelgė kambarį. Tai buvo sunki vietė. Senatvė be draugų. Senatvė be tikėjimo. Senatvė be troškimų. Net jo mylima duktė pasidarė nebereikalinga ir ji turėjo teisę jį matyti tik šventomis dienomis. Ir tas vienišumas jį paralyžavo keldamas beviltišką terorą. Mirtis jau buvo bepradedanti suklikti gūžtą, nors jis nenorėjo tuo tikėti.

(Bus daugiau)

KAIP BUVO PAAUKOTA KINIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

darbas. Kinija esąs kraštas, kurį Amerikos jaunimas apgynęs, o Amerikos diplomatai ir prezidentas prašvilpę -- (frittered away).

Neužilgo po tos Kennedy kalbos Čiang Kaiškas su savo šalininkais turėjo bėgti į Formozą, o Kinijoje pasiliko Mao. Jo pažadėta žemės reforma, kurią skelbė šie profesoriai, milijonus kinų pavertė ubagais, badaujančiais ir vergais. Tai įvyko todėl, kad dauguma Amerikos politikų ir kitų vadovaujančių asmenų liko komunistų propagandos aukomis.

Lygiai tuo pačiu keliu buvo paaukotos ir kitos tautos. Dar ir šiandien Amerikos politikai bijo ar nenori pasakyti aštresnio žodžio prieš komunizmą, nors kai kurie jau yra praregėję.

Pagal tą knygą matyti, kodėl universitetuose taip ginamas komunizmas, kodėl demonstruojama prieš Amerikos griežtesnę politiką. Tai yra ano ir kitų panašių institutų ir organizacijų darbas.

P. Žičkus

Skaityk ir platink
DIRVĄ

IŠ KITOS PUSĖS...

Trijų dakatrų nuotrauka Dirvoje rugsėjo 13 d. mane linksmam nuteikė. Ne dėl to, kad norėčiau asmeniškai pasinaudoti jų dosnumu. Atvirkščiai -- nieko neturiu prieš ilgesnį ar net galutiną poilsį. Mane džiugina parodytas polinkis palaikyti ką turime čia pat konkretaus, o nesvajoti apie tolimą ateitį ir dėti... jai pinigų.

Mat, iki šiol pas mus vyravo DP stovyklose suformuota pažiūra apie reikalą viską subendruominti. Turime turėti 'bendruomenę' kone su policija, bendrą fondą ir panašiai. Tačiau toji formulė visai nesiderino su šio krašto gyvenimu. Rezultate mes turime daugiau bendrinių institucijų negu joms veikėjų, o kai reikia padaryti ką nors didesnio, turime sudaryti dar specialius tam reikalui komitetus, po kurių paprastai slepiasi tik vienas ar kitas energingesnis asmuo. Na, o po to prasideda peštynės per laikraščius.

Iš to reikia pagaliau padaryti išvadą, kad tam tikrais atsitikimais galima daugiau nuveikti mažesnių sąjūdžių ir net atskirų asmenų darbu bei pastangomis. Mes turime pusės milijono ar daugiau fondą, kurio kapitalą anksčiau ar vėliau perims to krašto įstaigos, kaip ir mūsų savidraudos susivienijimus, tuo tarpu paskiri laikraščiai pergyvena ūkinius sunkumus. Jų sustojimas arba sumenkėjimas tiesiogiai kenkia ir trumpina šio krašto bet kokią lietuvišką gyvenimą.

Žinia, amžinų fondų veikėjai su pasipiktinimu atmetų prašymą paskolinti savo pinigų kokiame lietuviškam laikraščiui, aiškindamiesi kad tai esą visuomenės pinigai, kuriuos jie turi investuoti galimai... saugiau. Kas su sveika galva gali investuoti pinigus į lietuviškas institucijas? Visai teisingai, tačiau įvairūs veikėjai ir šiaip geraširdžiai tautiečiai neturėtų užmiršti, kad gyventi reikia ne tik ateitimi, bet ir šia diena, nes tik ja remiasi ir ateitis. Ir man vis dar atrodo, kad šimtinė veikiančiai lietuviškai institucijai yra daugiau negu tūkstantis atidėtas nežinomai ateičiai. (vm)

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!!
UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Pr. Imsrys — TĖVIŠKĖLĖ AŠ REGIU	\$1.00
A. Nendré — AIDAS TARP DANGORAIZIŲ	\$5.00
P. Jurkus — ANT VILNEĖS TILTO	\$2.50
A. Gustaitis — IR ATSKRIDO JUODAS VARNAS	\$4.00
V. Kavolis — NUŽEMINTŲJŲ GENERACIJA	\$2.00
Alė Rūta — PRISIMINIMAS (romanas)	\$2.50
M. Vaitkus — NEPRIKLAUSOMYBĖS SAULĖJ II DALIS	\$2.50
A. Merkeliš — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
H. Didžiulytė-Mošinskienė — OŠIANČIOS PUŠYS	\$2.50
L. Mitkiewicz — WSPOMNIENIA KOWIENSKIE	\$7.50
(Buv. Lenkijos karo attachė prisiminimai iš Kauno 1938-39 m.)	
V. Volertas — SĄMOKSLAS — premijuotas romanas	\$3.50
A. Baronas — PAVASARIO LIETUS — romanas	\$2.50
St. Yla — MODERNI MERGAITE	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MESKLUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŲRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PADAIVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. ŠKĖMOS RASTAI I tomas	\$6.00

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Teiraukitės Dirvoje Jums reikalingų knygų ir plokštelių reikalu.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

LVS Ramovė Centro Valdyba. Sėdi iš kairės: I vicepirmininkas K. Dabulevičius, pirmininkas prof. S. Dirmantas ir išdininkas J. Rapšys. Stovi: sekretorius E. Vengianskas, II vicepirmininkas J. Gaižutis, turto vedėjas K. Mikolajūnas ir kultūrinių reikalų vadovas A. Rūkštelė. Nuotraukoje trūksta valdybos nario A. Juškevičiaus.

RAMOVĖNAI DIRBA

Lietuvių Veteranų Sąjunga "Ramovė" savo eilėse apjungia lietuvius (atsargos) karininkus ir turi savo skyrius Š. Amerikoje ir kituose laisvuose kraštuose. Su ramovėnais sutartinai dirba buv. karių šeimų Kunigaikštienės Birutės draugija. Šios draugijos savo veikla nuo atsikūrimo tremtyje jau kopia į antro dešimtmečio pabaigą. Jos atkūrė ir išleidžia kariško turinio žurnalą "Karys". Jos yra suorganizavusios miniatūroje Lietuvos Karo Muziejų. Ramovėnų ir birutininkių iniciatyva ir rūpesčiu pastatyntas Lietuvos Nepriklausomybės Kovose žuvusiems paminklas, Chicagos Jaunimo Centro namų sodely. Birutininkių motiniška širdis - ranka remia ir guodžia ne vieną vargan patekusį ar katorgoje esantį lietuvį.

Minint Lietuvos valstybės atstatymo 50 m. sukaktį, ramovėnų iniciatyva Lietuvių Fonde atidaryta Nežinomojo Lietuvos Kario įnašo sąskaita. Iki šiol į ją jau įmokėta per \$1,000. Mokėjimai tęsiasi. Ramovėnai ruošia išleistini padidintą lapkričio mėn. "Kario" numerį. O birutininkės dar šiais metais savo lėšomis išleisdžia mažiesiems lietuviukams Eglutės žurnalo numerį, kuriame tilps Lietuvos istorijos kariniai aprašymai, didvyriškų kovų vaizdeliai, legendos apie senovės lietuvių karius ir pan.

Ramovėnų pastangomis paakintas dail. Ant. Rūkštelė sutiko nutapyti paveikslą, vaizduojantį Lietuvos laisvės kovų reikšmingesnę detalę. Paveikslas jau piešiamas.

Didelės vertės darbą varo prie ramovėnų centro valdybos veikianti komisija, užsibrėžusi uždavinį paruošti Lietuvos laisvės kovų karinę istoriją. Darbas skirstomas atskiromis dalimis, tomiais. Pirmasis tomas -- Lietuvos laisvės kovos su bolševikais (1918 m. iki 1920 m. liepos 12 d.). Šis tomas jau baigtas rašyti. Antrasis tomas -- Lietuvos laisvės kovos su bermontininkais. Atskirų autorių rašiniai šiam tomui jau paruošti. Trečias tomas -- Lietuvos laisvės kovos su lenkais. Didelė dalis šio tomo medžiagos ir šaltinių jau esą sukaupia ir atiduota vienam karininkui, tų kovų dalyviui su uždaviniu parašyti šio meto istoriją. Ir ketvirtas tomas -- Klaipėdos Krašto išsilaisvinimo kovos. Medžiaga baigiama telkti. Turimas ir šios dalies autorius. Vyriausiuoju šios keturtomės istorijos redaktorium pakviestas istorikas Pranas Čepėnas. Esą numatoma kad šių metų pabaigoje šios istorijos rankraščiai būsią atiduoti spausdruvei.

Šiuo metu ramovėnai ir birutininkės stropiai ruošiasi Lietuvos karinių pajėgų atkūrimo sukaktčiai ir laisvės kovose kritusių karių minėjimui, lapkričio 23 d. Be tradicinio kritusių dėl Lietuvos laisvės pagerbimo, šiais metais tą patį savaitgalį ramovėnai ir birutininkės turi savo skyrių atstovų suvažiavimą Chicagoje. Suvažiavime be organizacinės dalies (apyskaitų, pranešimų, sveikinimų, naujam laikotarpiui vykd. organų rinkimo ir kt.) numatoma ir akademinė valandėlė, tema: Ginkluotų jėgų įnašas Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo eigoje. O artesniam tarpusavio susipažinimui ir bendravimui sutvirtinti rengiamas suvažiavimo balius. Ramovėnai ir birutininkės maloniai kviečia visuomenę suvažiavimo iškilnėse prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo, o taip pat akademinę valandėlę ir suvažiavimo balijue gausiai dalyvauti.

M. Valiukėnas

Mums rašo

PASAKĖ TEISYBĘ

Skačiau p. Ign. Andrašiuo straipsnį "Spauda ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė", atspausdintą š.m. rugsėjo 18 d. Dirvoje. Skačiau ir apsidžiaugiau, kad yra žmonių, kurie gali ir drįsta pasakyti teisybę apie mus visus liečiančius reikalus.

Sveikinu autorių ir dėkoju redakcijai už atspausdinimą. Negaliu sutikti tik su teigimu: "Deja, neatsirado atstovų smegenyse pakankamai išminties ir proto pasukti Bendruomenės vairą nuo pavojingos diktatūrinių užmačių srovės įtakos". Seimo darbus stebėdamas, mačiau ir girdėjau ne vieną atstovą drąsiai ir energingai kovojant prieš tas užmačias, tačiau susiorganizavusi dauguma jų proto ir išminties neklausė. Štai

DEMOKRATIJA IR VIENYBĖ

Iš Prancūzų revoliucijos paskelbtų trijų sūkių: laisvės, brolybės ir lygybės demokratija juos visus su dideliu dėmesiu pasisavino ir ryžosi įgyvendinti gyvenimo praktikoje. Bet būtų ne labai išmintinga tikėti, kad demokratija yra politinio režimo tam tikra valdymosi sistema. Būtų daug tiksliau teigti, kad demokratija yra ne tiek politinė sistema ar režimas, kiek tam tikra linkme dvasios nuoseklumas. Demokratija yra ne tiek politinis stovis, statinė jo būklė, kiek niekad nebaigtas sąjūdis, sugebėjęs ir padėjęs žmogiškosioms laisvėms laimėti prieš įvairias priespaudas. Todėl šiuo atveju demokratija yra nuolatinė kūrybos būklė ir dinamiško atsinaujinimo judėjime, įvairiose politinėse sistemose, jeigu tos sistemos neturi linkimo į autoritetinio ar totalitarinio režimo siekimą.

čia ir buvo visa nelaimė. Bet kol yra dar drįstančių teisybę parašyti ar suvažiavimuose už ją kovoti, Bendruomenė lieka bendruomene, neišvirsdama į paklusnią kaimenę.

A.M.
Brooklyn, N.Y.

KLAUDINGA ŽINIA

Nežinau kas Jums prišuntė žinią, apie sol. V. Noreikos koncertą. Atrodo, kad tas asmuo sąmoningai norėjo suklaidinti Jūsų skaitytojus. Be abejo jis girdėjo per mūsų radiją, kad dėl anksčiau neištirtų ir numatytų priežasčių, toks koncertas New York'e neįvyks. P. Bronius Marijošius Kanadoje asmeniškai atsikviečia dainininką ir jo žmoną aplankyti giminių, ir ta proga, kelionėms padengti, jam ruošia du koncertus Kanadoje ir prašė mūsų jam padėti suruošti koncertą New York'e.

Jokubas Stukas
Direktorius

REDAKCIJOS PAS-TABA: Informacija buvo paimta iš mums atsiųsto spausdinto plakato.

IGN. ANDRAŠIŪNAS

Pagrindinis demokratijos tikslas, - sudaryti tinkamas sąlygas kad visi piliečiai galėtų dalyvauti visų privačių ir viešų juos liečiančių reikalų tvarkyme visose bendruomenės institucijose. Šitas mintis reikia suprasti, kad asmenys, dalyvaujantys apsprendžiančiuose įvykiuose, kurie yra tampriai suaugę su bendruomenės likimu, o iš dalies net liečią jų asmenišką likimą.

Demokratijos turinio esmė -- tai laisvės, lygybės ir brolybės sąlygos. Laisvė reikia suvokti šitokia prasme, kad kiekvienas žmogus pats turi vykdyti savo asmenišką pasaulišką socialiniuose sambūriuose dalyvaudamas ir laisvai veikdamas. Lygybės šūkis pats utopiškiausias. Tačiau, kur nėra lygybės negali būti ir laisvės. Lygybė, reikia suprasti krikščioniška prasme, - juk pagrindu visi žmonės yra lygūs, nežiūrint rasės, kultūros, klases ir kitokių skirtumų. Žiūrint iš moralinio taško, kad išmintis ir turtai nėra tik vienos grupės ar klasės privilegija ir kad eliti akiai sekti ir jo klausyti būtų neišmintinga ir jokių būdu negalima surasti moralinio pagrindo šį elgesį pateisinti. Brolybė, pagal krikščionišką dėsni skatina visus žmones mylėti, jais pasitikėti ir visados jiems gero elgesio pasisekimą linkėti. Be broliškumo savybių laisvė ir lygybė tėra tik iliuzija. Veidas paslėptas po veidmainystės kauke ir juokinga niekšybė.

Betgi nei laisvė, nei lygybė negali būti absoliučios, besąlyginės. Nėra laisvės be pripažinimo išvidinės ir išorinės drausmės. Nėra tikros lygybės be pripažinimo valdancio autoriteto pirmenybės, siekiant bendruomenės nariams visuotinės medžiaginės ir dvasinės gerovės. Todėl demokratinėje visuomenėje santykiai tarp asmenų turi būti broliško pobūdžio pagal humaniškus žmogaus gerbimo principus palaidomi ir plėtojami. Nu-

širdus bendravimas asmenų susigrupavimuose ir sambūrių tarpus-

vyje tai esmingoji ir būtina sąlyga pilnam asmenų ir socialinių sambūrių išsivystymui ugdyti.

Aukšto lygio demokratinei visuomenė turi savo vidurinę sąrangą, arba nusistovėjusius logikos dėsnius, kuriais apsprendžia visas socialinio gyvenimo sritis, sroves ir grupes. Bet ir čia kartais atsitinka, kad nevisai protingai paaukojama ūkinė ir socialinė demokratija -- politinei demokratijai. O toks atvejis atsitinka daugiausia liberalinės demokratijos šalininkų užmačiuose ir jų politiniuose vingiuose. Bet ir politinė demokratija nėra laisva nuo gundančių pavojų veržtis į socialinės ar ūkinės demokratijos sritis. Šitokią demokratijos formą labai plačiai praktikuoja socializacijos bei kolektyvizacijos pasekėjai. Ryškiausias pavyzdys tokios demokratijos gražiu vardu prisidengiantis (Nukelta į 4 psl.)

TREČIOSIOS TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS DARBĄ BAIGUS

Jai eina trečias mėnuo nuo didžiojo šių sukaktuvinių laisvės kovų metų kultūrinio įvykio -- Trečiosios Tautinių Šokių Šventės. Šią šventę aukso raidėmis įrašėme į laisvojo pasaulio lietuvių išsivijos istoriją.

Nutilo muzikos garsai. Kritikai tarė savo žodį, bet šventės nuotaikomis dar tebegyvename ir ilgai tebegyvensime. Bendru darbu ir pasiaukojimu padarėme trečiąją šokių šventę tikrai verta sukaktuvinių metų šventę. Šventės išpildžiai mums ir mūsų jaunimui dar ilgai paliks atmintyje.

1500 šokėjų ir dešimtą tūkstantinę minia pateisino visas rengėjų dėtas viltis. Bet šiai didingai šventei suruošti neužteko šokėjų, neužteko gražiai paruoštos programos, neužteko žiūrovų. Reikėjo daug darbo rankų, reikėjo daug lėšų.

Šia proga norėčiau šventės rengimo komiteto vardu padėkoti visiems kurie talkininkavo, rašė, dirbo, finansiniai parėmė šio didelio uždavinio įgyvendinimui. Rėmėjų talka ir parama įgalino šventės rengimo komitetą šį didelį uždavinį atlikti.

Todėl nuoširdus aciū visiems talkininkams, kurie aukodami savo laiką vienokiu ar kitokiu darbu prisidėjo prie šventės suruošimo. Nežinau, kaip galėčiau atsidėkoti mieliems aukotojams, kurie taip gausiai atsiliepė į mūsų paskelbtą šventės vąją -- padėti atvažiuoti mūsų jaunimui į šokių šventę. Kiekviena auka brangi ir visiems didelis aciū. Aciū mūsų spaudai, spaudos bendradarbiams, radijų, televizijai, kurie visi taip nuoširdžiai prisidėjo prie šokių šventės ruošimo, sukeldami visuomenėje entuziazmą, kad šventėje, šokių mokytojų pagerbimo bankete, p. Eretaitės rečitalyje pritrūkome vietų. Tai retas įvykis mūsų lietuviškame visuomeniniame, kultūriniame gyvenime.

Nuoširdus aciū ir mūsų gerbiamiems kuni-gams, kurie šventės dieną atlaikydami iškilmingas pamaldas ir pasakydami pritaikintus tai progai pamokslus prisidėjo prie šventės iškilmingumo. Dar kartą aciū šokių mokytojams už jų darbą ir pasišventimą. Kas supras ir įvertins jų pasiaukojimą. Tik mes, kuriems rūpi mūsų jaunimas ir jo ateitis. Aciū visai lietuviškai visuomenei, kuri su meile mūsų jaunimui, pagauta entuziazmo užpildė visas sales ir pateisino mūsų viltis. Aciū T.T. Jezuitams, kurie mielai leido naudotis visu Jaunimo Centru. Su didele pagarba ir padėka prisimeiname ir mūsų viešnią iš Europos p. Aldoną Eretaitę, kuri atsisakydama honoraro, žavėjo mus jos duotu rečitaliu ir menišku šokių šventės programos pravedimu.

Jeigu mes šiandien džiaugiamės ir didžiuliojo mūsų jaunimo pasirodymu, gražiu šventės meninės dalies išpildymu, tai mūsų visų dėmesys krypta į p. Jadvygą Matulaitienę, kuri per ištisus mėnesius kantriai su meile dirbo, rašė, planavo, lankė grupes, mokino, kad tik viskas gražiai išeity. Niekas negali įkainoti jos įdėto darbo, nemiegotų naktų. Mūsų visų jai nuoširdi padėka.

Šia proga norėčiau padėkoti visam komitetui už gražų, darnų, vieningą darbą. Visi dirbom kartu, turėdami vieną tikslą prieš akis -- didingą jaunimo demonstraciją sukaktuviniiais metais ir jautėm atsakomybę prieš visą lietuvišką visuomenę ir pavergtą Lietuvą. Dar kartą visiems nuoširdus aciū.

Dr. Leonas Kriaučiūnas
III Tautinių Šokių Šventės
Rengimo Komiteto Pirmininkas

Laima Čepaitytė ir dr. Algis Paulius po vestuvių prie Šv. P. Marijos Gimimo bažnyčios Chicagoje. Abu jaunieji aktyvūs skautai akademikai. Dr. Algis Paulius pasižymėjęs savo specialybėje ir dabar praktikuojasi kaulų chirurgijoje. Po vestuvių jaunieji išvyko į Europą. Vyt. Kasniūno nuotrauka

DEMOKRATIJA IR VIENYBĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

gusios yra Sovietų Sąjunga.

Netenka abejoti, kad politinei valdžiai priklausoma galia palaikyti ir skatinti vienybę, kurios reikalauja bendras visuomenės ar visumos kūno gėris. Tačiau demokratinėje visuomenėje vienybė turi derintis su daugybe įvairių grupių bei sambūrių visokeriopais interesais. Čia suvaidina didelį vaidmenį pakanta. Pakanta yra demokratijos dvasinė žymė. Pakantos gerosios savybės galioja visom politinėms partijoms ir įvairių pasaulėžiūrų junginiams. Visos partijos ir pasaulėžiūriniai junginiai turi prisiimti laisvą demokratinį žaisimą ir pripažinti pirmą vietą bendroje gėrio ir visumos kūno ar bendruomenės reikalavimams.

Kad šis tikslas būtų galima sėkmingai siekti reikia vykdyti pasitarimų dialogo idėją tarp politinės valdžios ir partijų bei specialiąją turinčių sambūrių. Kitais žodžiais tariant reikia ieškoti teisingų būdų ir priemonių, kurių pagalba būtų galima įvaldžios viršūnės iškelti sąsąjones, kuriomis visuomenė pasitiktų, gerbtų, laikytų ir pripažintų valdžios galią turinčiu autoritetu. Todėl šio klausimo sprendime geriausiai tinka James Mill mintys: "kad demokratiška vyriausybė, sudaryta tautos reprezentantų per teisėtus ir kiek galima visuotinus rinkimus yra būtina sąlyga suvaržyti politinį piktnaudžiavimą ir kad visuotinas švietimas yra būtina priemonė padaryti demokratiją veiksminga".

Tokia samprata garantuoja pagarbą valdžiai, piliečių laisvę ir socialinių santykių saugą

sveikumą. Šitaip tvarkantis, liaudis, arba bendruomenės kūnas turi geras priemones išreikšti savo valią ir dalyvauti ir reikšti kontrolės galią visose valdžios institucijose.

Kai yra paneigiami visuotiniai rinkimai, kurie išreiškia bendruomenės ar tautos valią, kai asmens laisvė pradedama riboti, kuri nėra visų sutarto ir visiems bendrinio intereso saugoma priimtų įstatymų ribose, kurie visiems buvo lygiai privalomi ir kurie visiems teikė lygius galimumus laisvėje ir bendrame saugume siekti didesnio medžiaginio gerbūvio ir dvasinio gyvenimo sričių plėtojimo, tada prasideda nepatenkintų bruzdėjimas ir maištas, ardosi bendruomenės sukurta vienybė. Valdžios funkcijų aukščiausias autoritetas praranda pasitikėjimo galią. Šiems iš demokratijos teisingo kelio iškrypusiems reiškiniams pavyzdžių kasdieniniame gyvenime netrūksta. Jų galima pakankamai rasti atskirų valstybių gyvenime. Lygiai taip pat jie nėra svetimi ir įvairių sukurty gerus tikslus siekti organizacijų veikloje.

Kad nuo to pavojaus apsaugoti būtina sąlyga, kad į valdžios viršūnės žmonės būtų renkami visuotinais, tiesioginiais, proporcingais, slaptais ir pagal visiems žmonėms priimtą būdą sąžiningai kontroliuojamais rinkimais. Tik šis demokratinis metodas gali apsaugoti gerąsias demokratijos savybes nuo piktnaudžiavimo ir saugiai garantuoti bendruomenės narių tarpe susiklausymą ir taip reikalingais laikais bendruomeniniame gyvenime vienybę.

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (59)

RAMUNĖLIŲ ARBATA

Atšviesdamas savo anketoje lietuviškų partijų, srovių ir generacijų pažiūrą tautos reikalais, "Varpo" žurnalas, žinoma, pakvietė paskambinti ir Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos pirmininką, kuriuo jau kelinti metai yra Algirdas Kasulaitis iš Clevelando. Kolega žurnalistas ir visuomenininkas ir kas dar maloniau, kaip dabar sakoma, jaunosios kartos politikas. Dabar jau vis dažniau jaunosios kartos atstovais vadiname tuos, kurie pradeda kopti į penktąją dešimtį, o tuos, kurie dar tik ketvirtojoje - vaikais, gi jei trečiojoje, - tai kūdikiais, kurie gims tik vėliau.

Šis pirmininkas žymiai įdomesnis už kitus jau minėtus ir, sakyčiau, gal svarbesnis, nes vadovauja pačiai gausiausiai lietuvių partijai, kuri lemiamai prisidėjo prie nepriklausomos Lietuvos pastatymo per pirmuosius šešerius metus ir gal dar būtų mus valdžiusi likusius keturiolika, jei ne tas anot kun. F. Jucevičiaus, nelaisvę sugrąžinęs nemetas Smetona, kuris sunkiau negu Gomulka supančiojo mūsų tautą geležiniais diktatūros pančiais.

Bet dialogas ir su šiuo pirmininku man žymiai sunkesnis, reikalaujantis kurkas daugiau atsargumo ir rafinuotumo. Jo pasisakymų mintys gana aiškos, lyriškos, emocingos, bet jų išreiškimo stilius - žiaurokas, visas žodynas kažkaip degantis, kategoriškas, karingas, kone torquemadiškas...

Paklausykim jo kalbos tik pusantro puslapio apimtyje: - Nėra jokios paslapties, nėra jokios abejonės, savaime aišku... Žūti, sunaikinti, palūžti, nužudyti... Žmogžudys, auka, ugnis, tautinė savižudybė, tragedijos aukos, smilkas ant aukuro, sudėgime laužo ugnyje... Peteliškės, savižudiškai skrendančios į laužo ugnį... Menkos sielos, palūžusios sunkiam kelyje.... Kova, kova ir dar kartą kova!...

Visi tie žodžiai geri, gražūs, poetiški. Kiekvienas juos, kai reikia, pavartoja. Gąsdina tik tokia tiršta jų koncentracija.

99% kovos srovė!

Visom lietuviškom partijoms jausdamas simpatijų, su malonumu paskaitau jų leidinius, o ypač A. Kasulaičio vadovaujamos mūsų krikščionių partijos centro komiteto pogrindžio Biuletėnį, kurį kartais man atsiunčia vienas geras šnipas iš toliau.

1966 Jaunimo metais Biuletėnis (5 nr.) vedamuoju įsidėjo ilgą straipsnį apie tai, kaip reikia praktikuoti antikomunizmą. Man toks kursas įdomus, nuolat naudingas pakartoti. Straipsnio stilius ir logiškas minčių vystymas beveik neleidžia abejoti, kad kurso autorius bus pats partijos pirmininkas. Jis griežtai ir ugingai pasisako prieš bendradarbiavimą su bolševikais ir okupantais ir pasmerkia visus, kurie nors truputį kitaip žiūrėtų į tą problemą, ar bent patartų skirti stambmeną nuo smulkmenos, nesikarščiuoti, neišpūsti.

"Mes konstatuojame", rašo Biuletėnis, "kad 99% visų lietuvių ir pavergtame krašte ir laisvajame pasaulyje tokius teigimus laiko pagrindiniais dalykais ir tuos kritikais, kurie tai teigia, laiko išsiskyrusiais iš lietuvių kovos srovės"... Jeigu 99% lietuvių ir išeivijoje ir Lietuvoje tebėra kasulaitiškos kovos srovės ir tik vienas nuošimtis iš tos srovės išsiskyrė, tai būtų pasakiškai gerai. Todėl tie, kurie pataria neišpūsti "bendradarbiavimo" pavojų ir nesikarščiuoti, atrodytų labiau teisingi.

Deja, sunku būtų pritarti tokiame beveik stalinistiškai šimtaprocentiniam optimizmui. Jei ekonomiką (taigi, ir statistiką) studijavęs A. Kasulaitis prie vieno išsiskyrusių nuošimčio dar pridės tuos, kuriuos jo draugiškos liaudininkų partijos pirmininkas reikalavo išskirti iš laisvės kovų srovės, - susidarys daugiau nei vienas nuošimtis, žymiai daugiau. Tad gal papūskite statistiką į kitą pusę. Yra pagrindo karščiuotis, pone pirmininke.

Dovydas pias Galijotą

Labiau minioriškai krikščionių partijos pirmininko biuletėnis mane nuteikė dėl kultūros ir literatūros aspektų. Krikščionių "Draugo" dienraščio

kultūrinis priedas, katalikų žurnalas "Aidai", kita spauda ir mes visi iš "bohemos" metų metais raginam lietuvi labiau mėgti knygą, gausiau lankytis literatūros vakaruose, burtis į kultūros klubus, puoselėti literatūros salonus. O krikščionių partijos pirmininkas: - Ne! Marš į kariuomenę!... Užtat ir silpsta mūsų literatūra.

Gal ir teisingai pirmininko biuletėnis nurodo, kad reikia kritikuoti "visą pavergtosios Lietuvos meną, mokslą, literatūrą". Tik motyvai pateikiami labai savotiškai, antiliteratūriniai, chirurgiški.

Biuletėnis išvedžioja: - "Jei kartais ir per griežtai koki kultūrinį įvykį pakritikuojame, pats įvykis ar jo ateities reikšmė juk nesumenksta. Neturime niekuomet užmiršti, kad kovojame žūtbūtinę kovą. Joje dažnai esame priversti laikytis kitokių taisyklių, negu literatūros salionuose... Kovojame Dovydo ir Galijoto kovą. Gal darome klaidų, būdami kartais ir per griežti ir per staigūs. Esame kariai, bet ne literatūros saliono dalyviai. Dažnai turime daryti sprendimus greitus ir neatšaukiamus (!)... Bolševikinis vėžys nelaukia. Jis gresia dar daugeliui. Vienintelė priemonė - visuomeninio kūno operacija. Skaudi, bet būtina... Darykime ją su meile žmogui... Jei negyja, išpjaukime jį be gailesčio. Ramunėlėmis gydymas jis mirs ir bus palaidotas istorijos paraštėje"... Žodžiu, priėjimas tiek prie politikos, tiek prie literatūros grynai militaristinis ir chirurginis. Ramunėlėmis ligonių išgydyti negalima -- reikia juos su meile papjausti. Kai pasirošimas operacijoje toks rimtas, tai man būtų dar vienas įrodymas kad nebeišliksime gyvais turbūt daug didesnis negu tik anas vienas vėžio suėstų išsiskyrėlių nuošimtis.

Noriu mylėti, o karaliūm stato

Tad nemenkas sunkumas rasti brolišką dialogą su krikščionių partija (nebesakau demokratų, užteks ir krikščionių). Atsižvelgiant į mūsų gadynės vėjų žvąrbumą, rodos, taip jau noriu kiekvieną partiją mylėti, artėti ir glaustis į vienybę, bendrai daryti "greitus ir neatšaukiamus sprendimus". Bet kai ir pats neiškopiu iš klaidų, galkartais irgi "per griežtas ir per staigas", - tai partijos Biuletėnis mane gydo irgi ne ramunėlių arbata.

Tame pat numeryje, iš kurio aukščiau citavau žmogiškosios meilės žodžius, man asmeniškai paskirti beveik du puslapiai (16 ir 17) ir du straipsniai. Viena iš jų, nesivarginant įrodymais, sakoma, kad kur ir ką berašau, "... viskas dvelkia neigiamą kritika ir panieka, - o mums reikia meilės kitas kitam ir bendro darbo". Ir dar, kad mano "pamokslai" krikščionių pagrįstai neįtikina. "Ir mes", rimtai pareiškia partijos organas, "nesusigundę jo vilionėmis, pasilieiname sau senuosius dvasios vadus - prel. M. Krupavičių ir prof. kun. St. Ylą. Každodėl mums atrodo, kad B.R. iki jų dar labai toli!..."

Viespatie mano, aš pats per visą gyvenimą tebesilgiu gerų vadų, o čia jau "karaliūm stato"! Juk ir be to "každodėl" aišku, kad vien geografiškai esu labai toli nuo Krupavičiaus ir Ylos (2000 ir 3000 mylių respektiviai), gi kitais atžvilgiais nebereikėtų nė burnos aušinti. Nuversti iš vadystės mano mėgiamiausios profesijos draugą - profesorių mūrininką Ylą? Niekados!...

Aišku, tik pozityviai!

O antrame straipsnyje, perspausdindamas iš "Draugo" amoniako rašalu mirkytą reportažą apie vieną mano paskaitą Chicagoje laisvės kovų ir ryšių klausimu, Biuletėnis nutrenkia mane į aklanijas. Pasaldinęs smūgį komplimentu, esą, mano žurnalizmas nedvejotinai žodingas, vaizdingas, darbštus ir išprusęs, tuojau pat sutrupina tą ramunėlių imbrikėlį ir vožia kariškai nesalioniškai. Girdi: "Per eilę metų jis teikėsi sukritikuoti viską - nuo žmonių tikėjimo į Dievą, kurio Railos nuomone visiška, kai nėra, iki žmonių gamtinių reikalų"... Gerai pūsta, tik perpūsta. Per eilę metų nesu nei sakęs, nei rašęs, kad Dievo visiškai nėra. Jei Jis, kaip dabar propaguojama, būtų "miręs", tai nebūtų nei Kasulaičio, nei krikščionių partijos, nei jų biuletėnio super greitais ir per griežtais sprendimais.

Ir vis dėlto mano širdy gal su per lėtais ir negriežtais sprendimais dar neužgėso kibirkstėlė artėti į vienybę, rodyti meilę "kitas kitam", nežiūrint nuodingiausio krikščionių verdikto, pagal kurį jau būčiau nunokęs gulti ant operacinio stalo. Mat, Biuletėniui aš teikiąs vaizdą - ... "perdėm negatyvaus, neatsakingo kritiko"! Patakyta. Nes kas gali būti mirtingesnio vargšei Dievo ir jo centro komiteto apleistai peteliškei, kaip atsiliepiamas apie jos eilės metų darbą, jog viską ji kritikavo perdėm negatyviai ir rašė neatsakingai?

Niekas nenorėtų, kad istorija kalbėtų apie mus, jog viską tik neigėm, neatsakingai griovėm, negatyviai draskėm. Kiek pažįstu peteliškes ir žmones, tai dažnas iš mūsų, įskaitant ypač krikščionių pirmininką, trokšte trokštų, kad istorija atsilieptų apie mus ko gražiausiai. Ir aš dar tikiu, kad ji liudys visiems laikams, jog jeigu čia tremtyje ką gero padarėm ir darėm, tai dažniausia vis - perdėm pozityviai, perdėm atsakingai...

PLANINGAS TAUPYMAS

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

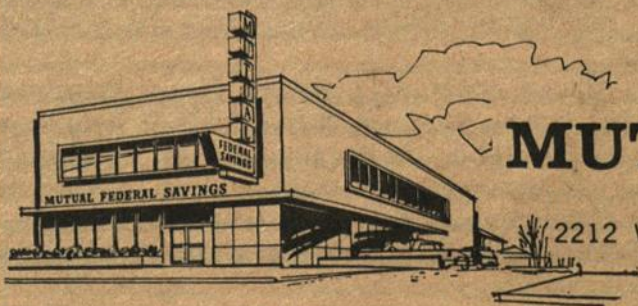
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

LIETUVIŲ OPERA MICHIGANO SODUOSE

Vl. Ramojus

Michigano - Indianos valstijų susikirtime yra vieta, kur vairuotojas dažnai keikiasi. Tai trumpos 39 kelio tarpas, jungiantis US 94 kelią su Indiana Tollroad. Ypač vasaros sekmadienį vakarais ten būna didelė automobilių spūstis, kad ne vienas vairuotojas, stovėdamas eilėje ir kaitindamas motorą, nekarštą garsiai parūgoja.

Bet kai ties New Buffalo miesteliu iš 39 kelio pasukti į dešinę ir Wilson gatve pavažiuoji gerą mylią, didžiulių parkų pavėsyje prie kelio pamatai užrašą: Valantiejus, M.D. Įsukęs į parką pavažiuoji dar ketvirtį mylios ir prieš akis atsiveria didžiuliai rūmai, prie kurių fasado plevesuoja dvi JAV vėliavos ir dvi Lietuvos trispalvės. Tai dr. Valantiejaus rezidencija, prisiglaudusi didžiuliuose, jam priklausančiuose soduose. Ši rezidencija ir ypač jos sodai gerai pažįstami Chicago ir Detroito skautams, nes kada tik panori, jie gali čia išskylauti ar stovyklauti be jokio užmokesčio. O saulėtą rugsėjo 15 d. sekmadienį dr. Valantiejaus parkai ir sodai skambėjo gražia Chicago Lietuvių Operos daina apie pašautą ir laisvės trokštantį arą, apie mylimą Lietuvą, nes Opera, pradėdama naują ir vieną iš sunkių darbo sezonų, šioje malonioje sodyboje turėjo savo išvyką, o jos šeiminkui iš širdžių gilumos giedojo "Ilgiausių metų".

Dr. Valantiejus neapaprastai geros širdies trečios kartos Amerikos lietuvis. Jo tėvai jau gimę šiame krašte. Jei kas iš lietuvių kreipiasi į jį to niekuomet neatstumiama. Apie Lietuvių Operą daktaras, berods, nieko nebuvo girdėjęs. Kai

operos valdybos nariai kreipėsi į jį suprašymu surengti jo soduose rudeninę išvyką, daktaras be žodžio mieliai sutiko. O kai šaunios, balsingų vyrų ir moterų traukiamos lietuviškos dainos drebino jo sodus, tikiau, daktaras dar labiau didžiavosi, kad jis yra lietuvis, kad jo rezidencija papuošta lietuviškomis trispalvėmis.

Tą smagią sekmadienio popietę visi čia buvo laisvi: kepė ir valgė steikus, gėrė alų, sportavo, jodinėjo arkliais ir gėrėjosi gamtos grožiu. Išskyrus dainas, jokios oficialios programos ar kalbų nebuvo. Išsikalbėjus su valdybos nariais paaiškėjo, kad šiais metais Opera turi naują pirmininką -- Loylos universitete dirbantį jaunosios kartos akademika Alfredą Kulį. Pernykštis pirmininkas Vilijus Juška, Operos valdybai pirmininkauti stojęs pereinamuoju laikotarpiu, kada valdyboje įvyko didesnių pasikeitimų, ir pareigas ėjęs tikrai taktiškai, kruopščiai bei tyliai, dėl tiesioginio darbo darbovietėje buvo priverstas iš pareigų pasitraukti, bet jo vieny metų darbo vaisiai tikrai svarūs ir viso Operos kolektyvo minimi su nuoširdžiu pasitenkinimu.

Naujam pirmininkui valdybai ir visam Operos vienetai prieš akis stovi labai sunkus darbo sezonas, nes kaip tik šiame sezone Chicago Lietuvių Opera išpildys didįjį visuomenės pageldavimą -- pastatys pirmąją išeivijoje sukurtą lietuvišką operą -- Juliaus Gaidelio "Daną". Prie šios temos teks ateityje plačiau sugrįžti, bet šį kartą, išsikalbėjus su Operos vicepirmininku Gediminu Kazėnu ir valdybos nariu

informacijos reikalams Vaciu Petrausku paaiškėjo, kad visas Operos sambūris su meno vadovais į "Danos" operą žiūri labai rimtai, jiems "Dana" daranti tikrai gerą išspūdį ir jie tikisi, kad su plačiosios visuomenės pagalba ir parama pirmosios išeivijoje sukurtos lietuviškos operos spektakliai turės būti didelė ir prasminga meno šventė. Iš čia pat buvusio dailininko Alg. Kurausko teko patirti, kad jau padaryti "Danos" scenų eskizai, o kai kurie valdybos nariai pastebėjo, kad jie ir imponuojantys ir kartu modernūs.

Šioje išvykoje šalia choristų ir jų šeimų narių dalyvavo solistai D. Stankaitytė, J. Vaznelis ir St. Baras ir jų šeimos, muz. A. Vasaitis, inž. Br. Nainys, rašyt. St. Džugas, agr. A. Šantaras ir daugiau svečių.

Choristų ir svečių būryje matėsi besisukiojantis ir vienas kitas juodukas ar šiaip dar nematytas veidas. Tai vis dr. Valantiejaus šeimos augintiniai ar globotiniai. Berods, aštuonis vaikus Valantiejai yra išsūninę, o kitus, net ir juodukus, jų ūkyje dirbančius, savo lėšomis leidžia į mokslą, kad jie išaugtų žmonės su profesijomis. Kai pati mažoji augintinė, 2 metų mergaitė, pribėgo sodą prie daktaro, kažkas iš svečių paklausė, ar ji suprantanti lietuviškai. Daktaras kelius žodžius jai pasakė lietuviškai ir ji tai suprato.

Prieš išvažiuojant į namus paklausiau daktaro, kokius lietuviškus laikraščius jis skaito? Atsakė, kad nuolatot gaus "Sandarą", retkarčiais pamatąs "Draugą" "Dirvą". Tikiau, kad šis "Dirvos" numeris pa-

Literatūros vakaro New Yorke dalyviai: S. Santvaras, programos vedėja A. Uknevičiūtė, A. Gustaitis ir P. Andriūšis. V. Maželio nuotrauka

LITERATŪROS VAKARAS NEW YORKE

Prieš porą savaitių per New Yorką pražibė PLB seimas, savo kasdieninius darbus padarindamas literatūros vakaru (kuriame dalyvavo ir poetas Bern. Brazdžionis), Vasyliūnų kamerinės muzikos koncertu ir didžiuliu koncertu Lincoln'o centre, kur pasireiškė dirigento Vyt. Marijošiaus ir chormeisterio Alf. Mikulskio vadovaujami orkestrai, solistai ir choral. Atseit įvykiai buvo dideli, kaip ir pridera didelio miesto parengimų polėkiams.

Tuo pat metu buvo garsinamas ir "mažesnis" įvykis, kažkieno pavadintas senų dragų susitikimu -- Pulgio Andriūšio, Antano Gustaičio ir Stasio Santvaro literatūros vakaras. Tą rengimą, susijungę į talką, rugsėjo 14 d. 7 val. vak. šv. Mato parapijos erdvioj ir švarioj salėj surengė Lietuvių Enciklopedijos Leidykla ir Darbininko Administracija. Nors, kaip minėta, New Yorką nusiaubė PLB seimo sukeltos audros, savo dailiojo žodžio paklausti susirinko nemenkas būrys klausytojų. Pirkta knygų, išdailinta gausokas kiekis autografų.

Pats literatūros vakaras buvo retas ir galvintintelis toks įvykis, nes gi vargu Pulgis Andriūšis greitai laiku vėl atskris iš Australijos į Ameriką. Šiame vakare jis dailiai paskaitė savo grožinės prozos fragmentą ir klausytojų eilėse gyvo atgarsio radusį feljetoną Pasaulio lietuvis.

Rašytojas Pulgis Andriūšis tebėra toks pat, koki mes jį matėm ir pažinom prieš 20 metų -- kupinas rimtumo, o drauge apdovanotas sąmojumi ir savaimingumu švytinčiu kūrėjo talentu. Mielas buvo susitikimas su juo po tiekios praeitin nu-garmėjusių metų.

Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras -- kiek dažniau Amerikoje girdimi lietuvių rašytojai (juos galima ir namie pasiklausti, J. Karvelio išleisto poezijos plokštelė). Bet gyvas sąlygis su

jais kitom priemonėm nepakeičiamas, nes abu jie moka savo kūrybą skaityti -- skaito, užkrečia savo kūrybos netarpinio formos ir kalbos skaidrumu, įtikina. Skaitymo gerą formą jie išlaikė ir New Yorke surengtame literatūros vakare.

Kiek teko patirti, ki-

tas pasirodymas buvo rugsėjo 21 d. Philadelphia, kur L.E. Leidyklai į talką stojo ALTS-gos skyriaus valdyba, vadovaujama inž. Vincento Gruzdžio. Poetas Bern. Brazdžionis ketveriukėn vėl įsijungęs rugsėjo 28 d. Detroito, nes gi kas savaitę jo skraidymas iš Los Angeles į rytų pakraštį dėl suprantamų mūsų gyvenimo sąlygų būtų per sunkus.

New Yorke surengto literatūros vakaro rūpestingai paruoštą įvadinį žodį tarė rašytojas Paulius Jurkus, programai dailiai vadovavo p-lė Albina Uknevičiūtė, dainininkė ir taip pat kaip Pulgis, buvusi "australietė".

Tiesiog būdinga, kad šiame tikrai reto pobūdžio lit. vakare nesimatė tų moterų ir vyrų, kurie rašytojus ir kitus menininkus nuolat ragina, kursto ir gundo kurti kultūros vertybes... Atseit, žodžiai tau, o visa kita man!... Ant. P.

Tel. HYacinth 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

I-T-E IMPERIAL CORPORATION

Has immediate openings for

JOURNEYMEN

MACHINE REPAIR MEN

Decide now to join I-T-E team of specialists and an investment in your future.

Call 313 — 875-7220, Ext. 234

Between 8 a. m. — 5 p. m. Monday through Friday or apply in person at 7610 Joseph Campau, Detroit, Michigan.

An Equal Opportunity Employer

(96-99)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

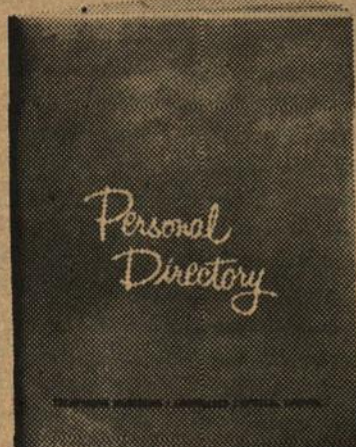
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t. t.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinti siuntis be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Graži mėlynais viršeliais knygelė asmeniškiesiems adresams susižymėti Jums bus pasiųsta iš Ohio Bell raštinės... NEMOKAMAI! Joje yra 40 didelių puslapių atžymėjimui jums reikalingų telefono numerių ir specialūs puslapiai pasižymėti gimtadieniams, bei kitokioms suakims. Jūs gausite NEMOKAMAI. Užeiškite pasiimti ar skambinkite Ohio Bell raštinėn.

Ohio Bell

100 Erieview Plaza
Phone: 622-9900

Mjr. S. Narušis, atvykęs iš Australijos, su grupe lietuvių Knollwood mauzoliejuje padėjo gėles prie prezidento A. Smetonos karsto. Nuotraukoje iš kairės prie mauzoliejaus durų: J. Budrys, Olė Bačienė, K. S. Karpis, mjr. S. Narušis, p. Budrienė, V. Knistautas, K. Eidukaitis ir F. Eidimtas

SVEČIAS IŠ TOLIMOS AUSTRALIJOS

Grįždamas iš New Yorko PLB Seimo į Australiją, Clevelande viešėjo maj. Simas Narušis, kuris prieš 30 metų atgabeno į Clevelando Lietuvių Kultūrinį Darželį dr. Vinco Kudirkos biustą, padovanotą Lietuvos Karininkų Ramovės.

Mjr. Narušis Clevelande turi dvi seseris, pas jas praleido kelias dienas, apsilankė Dirvos redakcijoje, dalyvavo vietos ramovėnų susirinkime, pasveikindamas australiečių vardu. Svečių vežiojo ramovėnų pirmininkas V. Knistautas ir J. Budrys.

Sekmadienį po pietų, su keleta ramovėnų ir K. S. Karpium, su kuriuo svečias pažįstamas nuo 1938 metų, padėjo gėlių puokštę Knollwood Mauzoliejuje prie Prezidento Antano Smetonos karsto. Gėles S. Narušis padėjo Australijos Lietuvių Bendruomenės vardu, kurios pirmininkui jis yra.

Su Karpium jis aplankė ir Lietuvių Kultūrinį darželį, kur dabar stovi Basanavičiaus, Kudirkos ir Mai-

ATITAIŠYMAS

• **Balys ir Emilija Steponiai** persikėlė gyventi į Parmą. Jų naujas adresas: 7656 Broadview Rd., Pleasant Valley, Apt. 319, Parma, Ohio 44134. Telef. 845-6740.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

• Prieš atnaujudami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

REIKALINGAS VYRAS

Siuvėjas su patyrimu geroje vyrų rūbų krautuvėje. Valandinis atlyginimas su priedais. Pastovus darbas. Teirautis telef. 781-8606. (97-98)

HELP WANTED FEMALE

GENERAL HOUSEWORK — 1 or 2 days per week. Steady work, congenial home. Shaker Rapid. Phone 751-4052 (97-98)

HOUSEKEEPER

Live in. Private rooms & bath. Shaker congenial home. Reference. Excellent salary. 371 1741. (97-98)

IMONEI

reikalingos moterys, nuo 7-3:30 val. vak.

Švarus, pastovus darbas. Įmonė randasi prie pat CTS Rapid stoties.

Kreiptis į
Apex Paper Box Co.
2716 E. 79 St.

(97-99)

PLB VALDYBOS POSĖDIS

Po New Yorko PLB III seimo, buvusi ir naujai išrinkta valdyba suvažiavo Clevelando pareigų perėmimui. Ta proga, rugs. 21 vakare, dr. E. Lenkausko rezidencijoje buvo sureng-

tas pobūvis susipažinimui ir pabendravimui svečių su clevelandiečiais veikėjais ir spaudos atstovais. Dalyvavo ir jų ponios, susidarė apie 50 asmenų būrys.

Seimininkė p. Lenkauskienė tarė žodį dalyviams, primindama ir PLB valdybai, kad kaip iki šiol per 5

metus priėmė savo namuose suvažiavusius posėdžiauti, tą darys ir per kitus 5 metus.

Po to žodį tarė PLB pirmininkas J. Bačiūnas, dr. A. Butkus, S. Narušis. Tvar-

ką vedė St. Barzdukas.

Svečių buvo ir iš tolimos Australijos mjr. S. Narušis, iš Nauj. Zelandijos M. Cibulskis, atvykę į PLB III seimą.

(ksk)

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

The Stroh Brewery Company, Detroit, Michigan 48226

Geriamo švariai!

- Greit atvėstą dėžutės švariame 6 pakete
- Amerikos vienintėlis liepsnoj darytas
- Viskas pirmos rūšies išskyrus kainą.

Stroh's BEER

VIRŠ ŠIMTMEČIO PASITENKINIMO

• **Dr. V. L. Ramanauskas** paskirtas lietuvių tarpe veikiančio, remimui Saxbe į senatorius komiteto pirmininku.

"William Saxbe pasižada kovoti už atstatymą pavergtų tautų, ir yra vienas geriausiai susipažinusių su tautybių reikalais. Saxbe taipgi pasiryžęs kovoti Senate už atstatymą teisių ir teisingumą krašte, už kovą su nenaudėliais", sako dr. Ramanauskas.

To komiteto talkininkais yra: Gražina Kudukienė — sekretorė; Gintautas Neimanas, dr. Algis Matulionis ir Algis Širvaitis.

Rinkimai bus lapkr. 5 d.

CONGRESSMAN BOLTON VAIŠINO KITATAUČIUS

Kongreso 22-ro Distrikto atstovė Frances P. Bolton, rengdamasi rinkimams lapkričio 5 d., praeitą sekmadienį buvo pasikvietus tautinių grupių žymesnius veikėjus, pasitarti apie remimą jos rinkimuose kitam terminui į Kongresą.

Iš lietuvių dalyvavo Dirvos atstovas K. S. Karpus inž. R. Kudukis su žmona, inž. R. Bublys su žmona ir Alis Benas su žmona.

Ši garsi clevelandietė moteris veikėja, pasirodo, taipgi yra kilus iš ateivių. Kai ji augo, jos tėvai neleidę jai namuose kalbėti kitaip kaip tik vokiškai.

Kongrese ji kovoja prieš Sov. Rusiją ir komunizmą, kaltindama Washingtono vyriausybę leidus Sovietams pavergti didelę dalį pasaulio kraštų.

Čekoslovakų atstovai jai atnešė gėlių laisvos Čekoslovakijos vardu, už jos pastangas keliant Kongrese sovietų smurtą ir drąsiai kalbant prieš tą pasaulinį grobiką.

RAŠYTOJAI ATVYKSTA

Rašytojas Pulgis Andrušis ir poetai Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras atskrenda į Clevelandą dalyvauti retame ir įdomiame literatūros vakare, kuris įvyksta šeštadienį, spalio 5 d., šv. Jurgio parapijos salėje. Pradžią 7 val. 30 min. vak. Rengia Tėvynės Garsų radijas ir Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

Bilietai į literatūros vakarą bus gaunami sekmadienį, rugsėjo 29 d. šv. Jurgio parapijos salėje po pamaldų ir nuo kito pirmadienio, rugsėjo 30 d. Dirvoj. Visos vietos yra rezervuotos, todėl anksčiau užsisakiusieji, gaus geresnes vietas. Bilietų kainos 4, 3 ir 2 doleriai. Po programos visi galės asmeniškai susitikti rašytojus, pasivaišinti ir įsigyti jų autografuotus veikalus.

Automobilių parkinimo aikštė bus saugoma policijos ištisą vakarą, ir taip pat policijos automobilis saugos visą rajoną aplink šv. Jurgio bažnyčią.

Lietuvio rašytojo žodis sukelia mūsų širdyse, kaip kultūringos tautos žmonių, didį pasididžiavimą. Savo gausiu atsilankymu mes jiems išreikšime pagarbą ir padėką už tą dvasinį turtą, kuriuo yra gyva tauta.

• **Grandinėlės koncertan** spalio 13 d. WHK Auditorijoje, atvyks International Folklore Federation of Greater St. Louis direktorius Steve Edison. Pereito

sezono metu jis kvietė Grandinėlę į St. Louis. Bet dėl mokyklose tuo laiku vykusių egzaminų, šokėjams negalėjus kvietimu pasinaudoti, atskris pats pasižiūrėti lietuviškų šokių programos.

Clevelando ir apylinkių

visuomenė gali gauti bilietus į šį parengimą Balio Gaidžiūno "Patrijoje", pas A. ir L. Sagius, po pamaldų sekmadieniais šv. Jurgio parapijos salėje, "Baltic" krautuvėje, pas "Grandinėlės" šokėjus, muzikantus bei jų tėvus.

• **Dr. E. Lenkauskas** ir ponia šį rudenį skrenda porai savaitių į Japoniją.

• **Mečys Cibulskis**, PLB seimo atstovas iš Naujosios Zelandijos, buvo apsistojęs pas dr. A. Butkų, buv. N. Zelandijos LB veikėją.

Dr. A. Butkaus lydimas, M. Cibulskis lankėsi Dirvos redakcijoje.

• **Ateities Klubu** valdybos rinkimai įvyks rugsėjo 29 d., 11:30, šv. Jurgio parapijos mokyloje.

REIKALINGA NAMŲ SEIMININKĖ

Pilna atsakomybė. Gyventi vietoje. 2 mokyklinio amžiaus vaikai. Yra galimybė apsigyventi ir su savo vaiku. Telef. 481-3387. (97-98)

ŠI ŠEŠTADIENI, RUGSĖJO 28 D.

DALIA ZAKARAITĖ

DALYVAUKITE DIRVOS RUOŠIAMAME JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSO

KAROLĖ DAMBRAUSKAITĖ

KONCERTE

Konkurso koncertas įvyksta Slovenian Auditorium

6417 St. Clair Avenue, Clevelande

DALYVAUJA:

JUOZAS ALEKSIŪNAS,

VIOLETA ČIŽAUSKAITĖ-BALČIŪNIENĖ,

LIUCIJA BUIVYDAITĖ,

ASTRA BUTKUTĖ,

KAROLĖ DAMBRAUSKAITĖ,

VIKTORIJA GRIGELAITYTĖ,

VYTAUTAS NAKAS,

LEONILIJA NAKUTYTĖ,

DALIA ZAKARAITĖ

PO KONCERTO ŠOKIAI IR TURTINGAS BUFETAS

Bilietai nuo 4 iki 2 dol. jau gaunami Dirvoje.

VIOLETA ČIŽAUSKAITĖ
-- BALČIŪNIENĖ

ASTRA BUTKUTĖ

JUOZAS ALEKSIŪNAS

LIUCIJA BUIVYDAITĖ

VIKTORIJA GRIGELAITYTĖ

LEONILIJA NAKUTYTĖ

VYTAUTAS NAKAS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Lietuvos Diplomatinijos šefas min. S. Lozoraitis ir V. Lozoraitienė iš PLB Seimo buvo užsukę į Chicago, kur buvo Lietuvos Gen. Konsulo dr. P. Daužvardžio ir J. Daužvardienės svečiai. Chicagoje min. S. Lozoraitis vizitavo lietuvių laikraščių redaktorius, turėjo eilę susitikimų su centrinių organizacijų vadovaujančiais asmenimis ir laisvalaikio lankėsi pas prietelius.

• Edvinas ir Halina Balceriai apleidžia Chicago ir kūriasi Los Angeles, Calif.

• Augustinas Kuolas rugsėjo 15 d. Lietuvių Tautinės Sąjungos narių susirinkime Toronte padarė išsamų pranešimą apie PLB Seimą New Yorke ir šviesos-Santaros suvažiavimą Tabor Farmoje.

DETROIT

ANTANO OLIO AKADEMIJA DETROITE

Antanas Olis savo veikla priklauso visai lietuvių tautai ir todėl jo 10 metų mirties sukakties proga organizuojamos akademijos susilaukė plačios lietuvių visuomenės didelio dėmesio. Tikiu, jog ir Detroito bei jo apylinkių lietuviai parodys

gilų jo įvertinimą ir prisidės prie Olio pagerbimo.

A. Olio minėjimą rengia ALT S-gos Detroito skyrius š. m. rugsėjo 29 d., sekmadienį, 12 val. po pamaldų, Lietuvių Namuose. Minėjimo programa bus ypačai turininga ir įdomi. K. S. Karpus, spaudos veikėjas, glaudžiai susijęs su Olio veikla, duos apybraižą svarbiausių Olio darbų, PLB valdybos pirm. J. Bačiūnas taip pat prisimins Antaną trumpu žodžiu.

Meninės dalies programoje susilausime labai mieles viešnios iš Clevelando pianistės p. Birutės Smetonienės, poetės Marijos Sims išgirsime specialiai sukurtą kūrinių Olio garbei, taip pat pirmą kartą išsklausysime pagarsėjusią mokytojų pagerbti kantatą — Lietuvos šviesos Keliu. Ši kantata, kaip žinome, gimė praėjusiais metais ALT S-gos Detroito skyriaus iniciatyva, remiant mecenatėms — dr. B. Girniuvienę ir dr. B. Gruzdienei. Kantatos muzika Br. Budriūno, o žodžiai — Bern. Brazdžionio. Be to, K. S. Karpus parodys filmą apie Lietuvių Kultūrinį Darželį Clevelande.

A. a. Antano Olio minėjimą pradėsime šv. Antano bažnyčioje pamaldomis 10

Po šaudymo varžybų surengtame pobūvyje išpildžiusios meninę programą, iš kairės: Rūta Kaunelytė, Birutė Kutkutė, Virgutė Pranėnaitė, Vida Bludžiūtė, Irutė Vizgirdaitė ir programos vedėja Danutė Petronienė.

val. 30 min. šv. Mišias atnašaus kun. K. Simaitis ir tars trumpą žodį apie vėlionį.

Kviečiame Detroito, Windsor ir jų apylinkių lietuvių visuomenę gausiai dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti Antaną maldoje, o 12 val. Lietuvių Namuose Olio pagerbimo akademijoje.

Įėjimas į akademią neapsunkinamas specialiais mokesčiais, bet mielai bus priimamos aukos susidariusioms išlaidoms apmokėti.

A. Musteikis

BALFO ISVAŽIAVIMAS

Flint, Saginaw ir Lansing apylinkių lietuvių Balfos skyriaus išvažiavimas įvyks rugsėjo 29 d. Kodačių vasarvietėje Nidoje, prie Lobdell ežero, Linden, Mich.

Skyriaus valdyba kviečia visus praleisti dieną rudenį

nėjančioje gamtoje. Suvažiuojama su savo užkandžiais.

ŠAULIŲ ŠAUDYMO VARŽYBOMS PRAEJUS

Dainavos stovykloje, per ilgąjį Darbo dienos savaitgalį įvyko Chicagos, Detroito ir Toronto šaulių šaudymo varžybos dėl pereinamos taurės. Laimėtojams trofėjas papildė šaulių garbės narys, bankininkas cicerietis Grybauskas, dovanojamas net 9-ias trofėjas.

Varžybose dalyvavo 20 šaulių, tarp kurių dominavo torontiečiai, seni čempionai, pagarsėję net kanadiečių tarpe: V. Keturakis, B. Savickas, J. Budrevičius ir V. Rakšys. Jie ir nunešė pereinamąją taurę ir 7 trofėjas. 3 trofėjas iškovojo detroitiečiai šauliai: A.

LITERATŪROS VAKARAS DETROITE

1968 m. rugsėjo 28 d., 8 val. vak.

LIETUVIŲ NAMUOSE, DETROITE

Programą išpildys:

Pulgis ANDRIUŠIS

Antanas GUSTAITIS

Bernardas BRAZDŽIONIS

Stasys SANTVARAS

Po programos kavutė ir šokiai.

Auka: Suaugusiems \$3.00. Moksleiviams \$1.00.

Ruošia Dariaus-Girėno Klubas kartu su Lietuvių Namų Draugija.

HELP WANTED MALE

CABLE TOOL WELL DRILLER — Must be able to drill in drift and set stainers, operate a No. 22W Bucyrus erie (or equal) and do electric arc welding. Steady work. Benefits. Do not apply unless experienced. Write to: Hamilton Mfg. & Supply Co., P.O. Box 212, Holland, Michigan, 49423, or phone collect: 616-396-7632. (93-99)

OFFSET PLATEMAKER

Permanent position open in an established progressive plant for a journeymen pay. Call 313 — 931-5609. (96-100)

FOUNDRIE HELPERS
AND
MOLDERS
STEADY POSITIONS
FOS ALUMINUM CASTINGS
WILLIAMS FOUNDRY
FAIRVIEW LANE
BERLIN, CONN.
(98-101)

MECHANICAL ENGINEER

Major lighting fixture mfr. needs M. E. with degree to plan and complete project assignments. Previous experience in sheet metal desirable.

He will report directly to our Chief Engineer and be responsible for material handling, conveyor systems, methods and layout, equipment selection and evaluation, and plant facilities.

We offer full company retirement and insurance company. This position is in our:

UTICA, OHIO Plant

We will assume relocation expenses.

PLEASE CALL COLLECT or send complete resume in confidence to: Mr. W. J. WHOLEAN, Personnel Mgr.

THE MILLER COMPANY

99 Center St.
Meriden, Conn. 06450
(203) 235-4474

(98-100)

MALE & FEMALE

CAREER POSITIONS AVAILABLE NOW AT

Elias Brothers Family Restaurant

Openings now available
for full time

WAITRESSES & COOKS

We are a rapidly expanding organization, progressive and able to offer many opportunities for advancement. Must be neat appearing and of good character. Applicants need not be experienced. We will train you. Excellent employee benefits including:

Good Wages
Hospitalization
Profit Sharing
Retirement Plan
Vacation 1-4 Weeks
Life Insurance

5 to 6 day week, days or evenings. Apply 8:30 a.m. — 5 p.m. Monday thru Saturday.

Elias Brothers

Main Office 1623 E. 8 Mile Rd. near Dequindre, Hazel Park or 20710 Mack Ave., Grosse Pointe Woods, Mich.

(93-98)

A. A.

VILIUI ŠVARCUI

mirus, Jo žmoną, sūnų DR. PAULIŲ,
dukterį VANDĄ TERVYDIENĘ su jų
šeimomis ir artimuosius nuoširdžiai už-
jaučia

Lili ir Vladas Bložės

ALT S-gos Philadelphijos skyr. garbės narį ZIGMANTĄ JANKAUSKĄ

ir artimuosius, brangiam broliui AUGUSTUI mirus, nuoširdžiai užjaučia

ALT S-gos Philadelphijos
Skyrius

VYTAUTUI KRIŠTOLAIČIUI

Vak. Vokietijoje mirus, jo brangiai seseriai JUOZEI KRIŠTOLAITYTEI-DAUGĖLIENEI ir jos artimiesiems reiškiamo giliausią užuojautą ir drauge liūdime

Aldona ir Juozas Augustinavičiai,
Stepas Nasvytis

A. A.

ALDONAI LESČINSKIENEI

mirus, jos vyrui JUOZUI LESČINSKUI, sūnui ALGIUI LEFKIUI ir marčiai IZMENAI reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą liūdėsio valandoje

ALT S-gos Detroito Skyriaus
Valdyba

A + A

ALDONAI LESČINSKIENEI

mirus, jos vyrui JUOZUI, sūnui ALGIRDUI ir šeimai gilią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

J. ir J. Švobos, Z. ir K. Šeputos
ir S. ir S. Šimoliūnai

Gerb. Poną

IGNĄ PETRAUSKĄ ir PONIĄ

Jų sūnui ir mūsų prieteliui, KESTUČIUI, žuvus

Vietnamo kovose, giliai užjaučia ir kartu liūdi

L. J. S. Korp! Gintaras

Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų Dalininkui

JONUI ČĖSNAI

mirus, Jo broliui VYTAUTUI ČĖSNAI ir visiems jo artimiesiems, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Tautinių Namų Valdyba
ir Nariai